

Bài 3

CÓ CHÍ THÌ NÊN

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, HS biết :

– Trong cuộc sống, con người thường phải đối mặt với những khó khăn, thử thách. Nhưng nếu có ý chí, có quyết tâm và biết tìm kiếm sự hỗ trợ của những người tin cậy, thì sẽ có thể vượt qua được khó khăn để vươn lên trong cuộc sống.

– Xác định được những thuận lợi, khó khăn của mình ; biết đề ra kế hoạch vượt khó khăn của bản thân.

– Cảm phục những tấm gương có ý chí vượt lên khó khăn để trở thành những người có ích cho gia đình, cho xã hội.

II – TÀI LIỆU VÀ PHƯƠNG TIỆN

– Một số mẫu chuyện về những tấm gương vượt khó (ở địa phương càng tốt) như Nguyễn Ngọc Ký, Nguyễn Đức Trung,...

– Thẻ màu dùng cho hoạt động 3, tiết 1.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

Tiết 1

Hoạt động 1 : HS tìm hiểu thông tin về tấm gương vượt khó Trần Bảo Đông

* *Mục tiêu :* HS biết được hoàn cảnh và những biểu hiện vượt khó của Trần Bảo Đông.

* *Cách tiến hành*

1. HS tự đọc thông tin về Trần Bảo Đông (trong SGK).

2. HS thảo luận cả lớp theo câu hỏi 1, 2, 3 (trong SGK).

3. GV kết luận : Từ tấm gương Trần Bảo Đông ta thấy : Dù gặp phải hoàn cảnh rất khó khăn, nhưng nếu có quyết tâm cao và biết sắp xếp thời gian hợp lí thì vẫn có thể vừa học tốt, vừa giúp được gia đình.

Hoạt động 2 : Xử lí tình huống

* *Mục tiêu :* HS chọn được cách giải quyết tích cực nhất, thể hiện ý chí vượt lên khó khăn trong các tình huống.

* *Cách tiến hành*

1. GV chia lớp thành các nhóm nhỏ và giao cho mỗi nhóm thảo luận một tình huống.

– *Tình huống 1 :* Đang học lớp 5, một tai nạn bất ngờ đã cướp đi của Khôi đôi chân khiến em không thể đi lại được. Trong hoàn cảnh đó, Khôi có thể sẽ như thế nào ?

– *Tình huống 2 :* Nhà Thiên rất nghèo. Vừa qua lại bị lũ lụt cuốn trôi hết nhà cửa, đồ đạc. Theo em, trong hoàn cảnh đó, Thiên có thể làm gì để có thể tiếp tục đi học ?

2. HS thảo luận nhóm.
3. Đại diện các nhóm lên trình bày.
4. Cả lớp nhận xét, bổ sung.

5. GV kết luận : Trong những tình huống như trên, người ta có thể tuyệt vọng, chán nản, bỏ học,... Biết vượt mọi khó khăn để sống và tiếp tục học tập mới là người có chí.

Hoạt động 3 : Làm bài tập 1 – 2, SGK

* *Mục tiêu* : HS phân biệt được những biểu hiện của ý chí vượt khó và những ý kiến phù hợp với nội dung bài học.

Cách tiến hành

1. Hai HS ngồi liền nhau làm thành một cặp cùng trao đổi từng trường hợp của bài tập 1.

2. GV lần lượt nêu từng trường hợp, HS giơ thẻ màu để thể hiện sự đánh giá của mình (thẻ đỏ : biểu hiện có ý chí, thẻ xanh : không có ý chí).

3. HS tiếp tục làm bài tập 2 theo cách trên.

4. GV khen những em biết đánh giá đúng và kết luận :

Các em đã phân biệt rõ đâu là biểu hiện của người có ý chí. Những biểu hiện đó được thể hiện trong cả việc nhỏ và việc lớn, trong cả học tập và đời sống.

5. HS đọc phần *Ghi nhớ* trong SGK.

Hoạt động tiếp nối

Sưu tầm một vài mẫu chuyện nói về những gương HS "Có chí thì nên" hoặc trên sách báo ở lớp, trường, địa phương.

Tiết 2

Hoạt động 1 : Làm bài tập 3, SGK

* *Mục tiêu* : Mỗi nhóm nêu được một tấm gương tiêu biểu để kể cho lớp cùng nghe.

Cách tiến hành

1. GV chia HS thành các nhóm nhỏ.

2. HS thảo luận nhóm về những tấm gương đã sưu tầm được.

3. Đại diện từng nhóm trình bày kết quả làm việc của nhóm. GV có thể ghi tóm tắt lên bảng theo mẫu sau :

Hoàn cảnh	Những tấm gương
Khó khăn của bản thân	
Khó khăn về gia đình	
Khó khăn khác	

Lưu ý : GV cần cho ví dụ để HS hiểu được các hoàn cảnh khó khăn :

- Khó khăn của bản thân như : sức khoẻ yếu, bị khuyết tật,...
- Khó khăn về gia đình như : nhà nghèo, sống thiếu sự chăm sóc của bố hoặc mẹ,...
- Khó khăn khác như : đường đi học xa, hiểm trở ; thiên tai, lũ lụt,...

4. GV gợi ý để HS phát hiện những bạn có khó khăn ở ngay trong lớp mình, trường mình và có kế hoạch để giúp bạn vượt khó.

Hoạt động 2 : Tự liên hệ (bài tập 4, SGK)

* *Mục tiêu* : HS biết cách liên hệ bản thân, nêu được những khó khăn trong cuộc sống, trong học tập và đề ra được cách vượt qua khó khăn.

* *Cách tiến hành*

1. HS tự phân tích những khó khăn của bản thân theo mẫu sau :

STT	Khó khăn	Những biện pháp khắc phục
1		
2		
3		
4		

2. HS trao đổi những khó khăn của mình với nhóm.

3. Mỗi nhóm chọn 1 – 2 bạn có nhiều khó khăn hơn trình bày trước lớp.

4. Cả lớp thảo luận tìm cách giúp đỡ những bạn có nhiều khó khăn ở trong lớp.

5. GV kết luận :

Lớp ta có một vài bạn có nhiều khó khăn như : bạn... Bản thân các bạn đó cần nỗ lực cố gắng để tự mình vượt khó. Nhưng sự cảm thông, chia sẻ, động viên, giúp đỡ của bạn bè, tập thể cũng hết sức cần thiết để giúp các bạn vượt qua khó khăn, vươn lên.

– Trong cuộc sống mỗi người đều có những khó khăn riêng và đều cần phải có ý chí để vượt lên.

– Sự cảm thông, đồng viên, giúp đỡ của bạn bè, tập thể là hết sức cần thiết để giúp chúng ta vượt qua khó khăn, vươn lên trong cuộc sống.